

Medlemsrejsen fra den 4. – 18. februar 2020 til Tanzania for medlemmer af TES Skolen i Afrika og Masaibarn.

En rejseberetning skrevet af deltagerne.

Lisbeth Breindahl, Charlotte Westphall, Karen Søndergaard, Jens Anker Hasager, Jørgen Hesselbjerg, Margit Maltesen, Knud Erik Hesselbjerg, Conny Kusnitzoff, Johs. Justesen, Irene Søndergaard, Jessie Irene Hansen, Bente Walch, Helle Søborg Bjerre.

Tirsdag den 4. og onsdag den 5. februar.

Rejsen til Tanzania og velkomst.

Gruppen rejste under kyndig ledelse af Lisbeth. Rejsen startede først på aftenen fra Billund og gik over Stockholm til Addis Ababa og endelig derfra til Kilimanjaro Airport med ankomst kl. 12.50 lokal tid onsdag (Tanzania er 2 timer foran Danmark.) På Vijiji Lodge i Tanzania ventede på samme tid Charlotte, Karen og Helle spændt på gruppens ankomst. Lotte fulgte rejsens etaper på nettet, og vi blev en smule nervøse, da vi læste, at afgangsterminalen i Stockholm var ændret, når vi samtidig var klar over, at tiden i Stockholm var knap. Men alt gik godt, og Lisbeth var god til at sende os løbende beskeder om rejsens forløb.

Vejret i Tanzania havde i de forløbne 2 uger været noget ustabil skiftevis med regn og sol. Da gruppen ankom styrtede det ned, og det eneste, der stod i mit hoved var, om det var sådant, det skulle fortsætte. Heldigvis blev vejret i de 14 dage, opholdet varede, fantastisk. Sol og varme lige som vi kunne ønske.

Efter en let frokost og efter at indkvartering havde fundet sted på Vijiji Lodge - vores faste base under opholdet - var der møde i baren med introduktion til programmet, området og de to foreninger, TES Skolen i Afrika og Masaibarn. Der var ikke mange spørgsmål fra deltagerne, så enten var alle trætte eller også gjorde oplægsholderne fra begge foreninger et godt arbejde☺

Efter aftensmaden var vi nogle få der mødes omkring bålet. Bålstedet er en ny indretning på Vijiji Lodge, og heldigvis blev det gruppens faste mødested hver aften. Fantastisk at sidde under alle stjernerne i den tropiske nat. Faktisk er der mange flere synlige stjerner på den sydlige halvkugle end på den nordlige.

Torsdag den 6. februar.

Introduktion til samfund og kultur v/Steven Ndosi og besøg på Golden Soil Secondary School og Poli Secondary School.

Dagen startede med en introduktion til samfund, kultur, religion og uddannelsessystemet ved Steven Ndosi, TES Skolen i Afrikas samarbejdspartner på skoleprojektet Golden Soil Secondary School (GSSS.) TES Skolen i Afrika har samarbejdet med Steven og den lokale NGO ECOI siden 2012, dvs. i 8 år. Steven har været vores frivillige, lokale koordinator på rejseprogrammet. I evalueringen blev foredraget vurderet meget positivt.

Efter lunch var vi på besøg på Golden Soil Secondary School, som næsten er færdiggjort til åbning den 1. marts/1. april, dog mangler der fortsat nogle officielle godkendelser. Bureaukratiet er ikke altid let at danse med hernede, og Steven Ndosi har knoklet det meste af 2019 med at få de mange godkendelser på plads. I skrivende stund ved vi endnu ikke, om alt falder på plads til den 1. marts/1. april.

Ud over GSSS besøgt vi også Poli Secondary School, en offentlig skole, som har en del daglige udfordringer at slås med. Personale modtog og introducerede os til skolen. Med stor stolthed kunne de berette at skolen var blevet kåret som 2. bedste Government School. Vejen dertil var nået gennem hårdt arbejde og de undervisningsmetoder, skolen bruger. Der var ugentlige tests af alle elever. Dette fik børnene til at konkurrere mod hinanden og derved pace hinanden frem. Et andet hjælpemiddel fandtes også i flere udgaver i en papkasse på rektors kontor, i form af stokke til afstraffelse. De skulle efter sigende blive brugt flittigt.

Det var imponerende, hvor god orden eleverne havde i deres hæfter. Hæfterne var heller ikke snavsede eller krøllede. Klasselokalerne var slidte med huller i gulvet, men der var borde og stole til alle. Der var mangel på plads, og et lokale var under konstruktion, men i mangel af midler sat i bero indtil videre. Vi blev mødt af smilende og nysgerrige børn i alle klasser, trods den stramme disciplin. Der blev undervist på kiswahili og engelsk og et skilt på fællesarealet påmindede eleverne om engelsk, også i pauserne. Efter rundvisning og overværelse af undervisningen blev vi inviteret til dialog med lærerne, hvor vi hørte om lærernes kampe og store gåpå-mod

Eleverne fik middagsmad på skolen. En slags grød lavet af majsmelet og vand/mælk og tilberedt over bål i et faldefærdigt skur, som udgjorde skolens køkkenfaciliteter. Det var ingen vand indlagt, og efter måltidet var én vandhane i gården elevernes eneste mulighed for at drikke og vaske deres skål og kop. Dette gjorde et voldsomt indtryk på mig, og da jeg ikke havde nogen anelse, om hvad det ville koste at bygge et køkken, spurgte jeg Steven om hans vurdering af udgifter til et nyt køkken. Han gav mig et overslag, som beløb sig til ca. DDK 36.000. Ikke mange penge i Danmark. Dette mit første skolebesøg efterlod mig både imponeret og chokeret. Men jeg fik et helt andet syn på problemet dagen efter, hvor vi besøgte en anden offentlig skole. Moivaro Primary School. Her havde man ingen problemer med køkkenfaciliteter, for der var nemlig slet ingen mad til eleverne.

Fredag den 7. februar.

Besøg på Haradali Pre- and Primary school og Moivaro Primary School.

Haradali Primary School.

Vi gik op til Haradali fra Vijiji Lodge. De 11 elever fra masailandsbyen Lengasti, som Masaibarns medlemmer og sponsorer sponsorerer, går på Haradali Pre- and Primary School. Vi mødtes med Aidan skolens headmaster, som fortalte om skolen, og hvilke begrundelser der er for at have en privatskole, og hvilke udfordringer der er. Skolen blev officielt indviet i 2008, med Simon Severua Kaaya som grundlægger.

Simon S.K. startede skolen med meget få børn i eget hjem, og er nu vokset til en skole med ca. 1000 børn. Hvilke grunde er der for at have en privatskole.

1. At eleverne er motiveret for at lære
2. At eleverne er resultatorienterede
3. At bygge på elevernes fremtid.
4. At skolen selv kan ansætte de lærere der passer til skolens visioner, regeringen
5. At det har høj status at være ansat på en privatskole
6. At lønnen er højere på en privatskole
7. At skole scorer højere testresultater
8. At der ofte er langt fra hjem til skole – derfor kostskole tilknyttet skolen

Udfordringer ved at være en privatskole:

1. De private skoler får ingen offentligt støtte
2. De private skoler skal betale 40% for test og eksamener m.m.

Der er pt ansat 52 lærere til ca. 1000 elever hvoraf 495 elever er sponsoreret.

Foreningen Yes Arusha, en australsk NGO, har i samarbejde med skolen bygget et hus til 22 børn uden familie og relationer. Huset kaldes et "Safehouse." Andre elever fra skolen, som er i midlertidige problemer, kan opholde sig i huset i en kortere periode. Yes Arusha støtter og betaler børnenes ophold i huset, så det er gratis for skolen at benytte sig af det.

Miovaro Primary School.

Skolen er en offentlig skole og i lighed med andre offentlige skoler, er der stor mangel på mange ting som f.eks. egnede undervisningslokaler, tilstrækkelig med skolemøbler til alle elever og mangel på undervisningsmaterialer. På skolen er der kun indlagt el på skolelederens kontor. Der er få toiletter til de ca. 1000 elever, og som regel er der ingen vand på toiletterne. Lærerne på de offentlige skoler får en ringere løn end på privatskoler og bestemmer ikke selv, hvor de vil ansættes. Det er regeringen, som bestemmer, hvor de skal placeres i landet. Som tidligere nævnt får eleverne heller ikke mad på skolen. Det hænger sammen med, at præsidenten for nogle år side bekendtgjorde, at "education is free." Det betød, at forældrene ikke skulle betale for børnenes skolegang herunder middagsmaden på skolen, hvilket ellers har været kotyme i mange år. Nu oplever lærerne på Moivaro Primary School og mange andre skoler landet over, at mange elever kommer i skole uden at have spist morgenmad, på skolen får de heller ikke mad, men hvis de er heldige, får de måske aftensmad. Vi ved alle godt, hvad det gør ved elevernes mulighed for at lære. Igen bliver vi imponeret over på sådan en baggrund at møde glade elever og lærere med vilje og lyst til at gøre en forskel.

TES Skolen i Afrika har igennem det seneste år samarbejde med et dansk IT-firma inLogic, en lokal NGO, Vijiji Foundation og Moivaro Primary School. Samarbejder har ført til, at inLogic har doneret 40 borde og stole til skolen. Ud over at dette samarbejde skal fortsætte, har TES i samarbejde med Vijiji Foundation og

Moivaro Primary School indgået en aftale om et fremtidigt samarbejde. Dette samarbejde skal primært have fokus på den pædagogiske udvikling af skolen. På Moivaro Primary School er der tilknyttet en specialundervisningsafdeling. Lærerne i denne del har f.eks. udtrykt et ønske om at få et tættere samarbejde med TES Skolen i Afrika om at udvikle specialpædagogikken.

Lørdag den 8. februar

Faraja Center – et center for unge mødre.

I Tanzania er det ikke tilladt for unge piger, der er blevet gravide, at vende tilbage til skole og uddannelse. De er bl.a. derfor i en meget sårbar position. På Faraja centret forsøger man at hjælpe dem, dels ved at give dem husly i en periode og dels ved at tilbyde en form for uddannelse, der kan give dem en levevej. Kvinderne kan således fx få undervisning i håndarbejde, skrædderfaget, frisørfaget, ernæring og madlavning. De bliver også tilbudt sprog- og IT undervisning.

Vi blev vist rundt af to unge kvinder der kunne tale engelsk. Den ene en ung mor og den anden en højgravid ung masai kvinde. Den unge Masaikvinde fortalte, at det var rektoren på hendes skole, der havde sørget for hun kom til Faraja. Hun havde til forskel fra sine 2 yngre søstre, der begge blev gift som 12 årige, fået lov til at fortsætte til secondary school. Hendes drøm var at læse jura. Helt udsædvanligt ser det ud til, at hun får lov til at vende tilbage til skolen efter fødslen.

På vores vej rundt på centret så vi også, hvordan flere af de unge mødre var i gang med at forberede maden til frokost. Det er muligt både at købe de ting, de producerer og et måltid mad. Det er en af de måder, hvorpå centret kan tjene lidt penge. Ellers er centret helt afhængigt af udefra kommende donationer og får således midler fra bl.a. the United Children of Netherlands and Global Fund for Children. De små børn bliver passet på centret. En ung lærerstuderende viste os rundt i børnehavelokalerne, og fortalte om hvorledes de anvender Montessori pædagogik.

Vi mødte også to unge danske ulandsfrivillige, som i en kortere periode skulle være på centret og bl.a. forsøge at lære de unge mødre lidt engelsk. Vi sluttede besøget af med at spise en god og veltillavet frokost.

Søndag den 9 februar.

Gudstjeneste og søndagstur til Moshi hos Kirsten og Erling Quist.

Om søndagen går befolkningen i Tanzania i kirke. Den oplevelse var derfor også på vores program. Kirken i Nkoanrua lå i gåafstand fra vores Lodge. Belært af erfaring fra tidligere gåture var vi en mindre gruppe, der

mente, at det ville være for anstrengende at vandre op til kirken, derfor hyrede vi vores anvendte minibuschauffør til at køre os derop. Det blev en faretruende tur, da regnvandet tidligere på året havde skabt dybe kløfter i landskabet, og bilen derfor væltede fra side til side.

Vi kom dog frem i god behold netop som søndagsskolen for børnene sluttede udenfor kirken med sangleg. Steven Ndosi gav os en introduktion til problemerne med de religiøse fællesskaber, som førte til fjendskab og direkte vold. Ofte som følge af korruption og magtkampe. Kirkebygningens kendetegn var et tårn med et kors. Ellers lignede kirken en større lagerbygning. Vi stod overfor en kristen kirke, som havde en bestyrelse med Steven som formand. Forbedringer og vedligehold af kirken var menighedens ansvar, hvorfor der altid var mange indsamlinger. Både under selve gudstjenesten og gennem donationer til medlemsbogen, som var anbragt på en reol udenfor kirken.

Nu begyndte den lokale befolkning at ankomme. Det var tydeligt, at især kvinderne havde pyntet sig til gudstjenesten. Ikke to kvinder var ens klædt i smukke batikfarvede gevandter, som var lange kjoler med sjaler og kunstigt opsatte frisurer. Til min overraskelse viste det sig at være parykker.

Kvinderne gik til venstre og mændene til højre for midtergangen i det store kirkerum med et forhøjet podie bagerst i rummet. Rester fra julens pynt blinkede og lignede fra alteret på podiet.

Så kom gruppen med præsterne. De var klædt i hvide dragter med en korsmarkering på forsiden af dragten.

Gudstjenesten tog ca. to timer. Der blev læst fra bibelen og bedt bønner. Mange faste ritualer blev anvendt. Og kvinderne ved min side fulgte med i deres medbragte bibel. Et ungdomskor sang gospel i flere omgange, hvilket var et frisk pust fra en tung liturgi.

Har en familie mistet et medlem bliver man hjemme i 14 dage. Ved den første gudstjeneste efter dødsfaldet donerer familien midler til kirken. I dag donerede familien en indsamling til kirken. Der blev i alt fire indsamlinger. Præsterne havde travlt med at tælle de indkomne penge mellem hver runde. Helt konkret skulle der være penge til lys over alteret. Da gudstjenesten var slut, gik præsterne forrest ud på græsset foran kirken. Så kunne kirkegængerne gå forbi og takke for dagens gudstjeneste. På græsset lå flere effekter/varer, som skulle sælges på auktion til fordel for kirken. Der blev f.eks. udbudt to æg!

Efter gudstjenesten guidede Steven os gennem stier til hans kaffe-og bananplantage for at ende ved bussens opsamlingssted, hvor frokostkurvene stod klar til vores udflugt til Erling og Kirsten Qvists hjem i Katanini ved Kilimanjaro (Moshi)

Parret har valgt at slå sig permanent ned i Tanzania efter 40 års arbejde hos MS og Danida. De har bygget et dansk hus på en stor grund, hvor de har anlagt en meget smuk have og er også delvis selvforsynende. De

hjælper wakasakvinderne med mikrolån til virksomheder med kunsthåndværk. På den baggrund er der bygget et hus til kvindernes produktioner. Der er 40 kvinder med i sacco.

Sidst på eftermiddagen er vores minibus klar til at fragte os tilbage til Lodgen. En del af vejen gennem ujævne jord og grusveje, som voldsomme regnskyl havde gjort det værste ved.

Mandag den 10. februar.

Besøg på Patandi Teachers College of Special Needs Education.

Først en model for uddannelsessystemet i Tanzania. Det er et 2-7-4-2-3+ system, hvilket vil sige: 2 år forskole, 7 år grundskole, (primary), 4 år secondary (Ordinary level), 2 år secondary (advanced level) og herefter college/universitet.

I Tanzania arbejder man som i Danmark med inklusion, d.v.s. at alle elever skal kunne deltage i og få udbytte af undervisningen på trods af både psykiske eller fysiske handicap, fx problemer med syn og hørelse. Dette stiller store krav til både materialer og lærerkræfter. Tanzania har tilsluttet sig internationale konventioner på området (UNESCO 2005) og arbejder sammen med norske og hollandske institutioner. På trods af ønsket om at inkludere alle børn, er der store problemer med at fremskaffe materialer og uddannede lærere, der kan leve op til kravene.

Patani college skal være et regionalt center på området og afholde kurser for lærere og fungere som et ressourcecenter med hensyn til erfaringer og materialer.

Stedet er derfor under udbygning og vi endte med at gå rundt i byggeriet, som så meget imponerende ud. (ingen enkeltværelser!)

Tirsdag den 11. februar.

Besøg i masailandsbyen, Lengasti.

Med den danske konsul Geert Lassen Holm som guide ankom vi efter en lang køretur til masailandsbyer Lengasti, hvor vi blev modtaget på "Hotel Hilton" af den lokale høvding Kanunga og landsbyformanden. Efter en kort præsentation holdt de begge taler og fortalte om de udfordringer, som landsbyen stod for. Økonomien i landsbyen er blevet dårligere, fordi de har mistet indtjeningen fra en af deres væsentligste indtægtskilder nemlig Tanzaniteminerne. Minerne ligger på deres jord, men nu har regeringen nationaliseret minerne. Efterfølgende var vi på rundtur i landsbyen, hvor vi så skolen og det lokale dispensary.

Vi besøgte centeret, som Masaibarn har bygget til landsbyens børn. Centret er både et opholdssted for børnene, der er på kostskole på Haradali Pre- and Primary School, når de er hjemme på ferie i landsbyen og et sted, hvor landsbyens børn skal uddannes i sproget Kiswahili, så de er bedre rystet til at deltage i undervisningen på skolen, hvor der tales kiswahili.

Her blev der holdt tale for Karen og Annette, som havde overlevet henholdsvis 2 og 4 uger i landsbyen. De fik udleveret en kanga og hyldet af landsbyformanden. Efterfølgende var der sang og underholdning af nogle af landsbyens kvinder og børn, som Annette havde undervist.

Vi besøgte også høvdingens gård med folde til hans køer og geder. Han har ca. 1000 køer. Og han påstår, at han kan kende dem alle.

Efterfølgende var der middagspause, hvor vi indtog vores medbragte madpakker, resterne blev udleveret til mændene der skulle have først, mens kvinder og børn pænt måtte vente i baggrunden.

Der var også mulighed for at besøge en enkes hus hvor hun boede alene med sine 5 børn, da hendes mand er død. En ussel tilværelse uden indtægt og rettigheder. Hun ved ikke, hvem der er far til børnene, da hun som enke er frit bytte for landsbyens mænd.

Onsdag den 12. februar.

Sundhedsvæsen. Besøg på dispensary i Lengasti den 11. februar og på Meru District hospital i Tangeru den 12. februar.

Der er 5 niveauer:

Dispensary (eksempel Lengasti)
Health Center (for ca. 15.000 borgere)
District Hospital (300.000 borgere)
Regional Hospital
Government Hospital (Dar-es-Salam)

Derudover specialiserede hospitaler for kræftsyge, mentalt syge og TB.

Det fremgik ikke klart, hvordan samarbejdet er med de privatdrevne hospitaler. Borger opsøger laveste niveau og kan blive visiteret videre alt efter kompleksitet.

Vi så et **dispensary** ved besøget i **Lengasti 11. februar**.

Landsbyen ligger ca. 80 km fra Arusha, hvor der kan gives specialiseret lægehjælp. I Lengasti var faciliteterne meget primitive med lav hygiejnisk standard. Den regeringsansatte sundhedsperson (læge? sygeplejerske?) var ganske ung. Han fungerede som jordemoder og varetog simple behandlinger og skadestuearbejde. Han virkede veluddannet, men havde kun få og ufuldstændige virkemidler.

Dog bemærkede vi frysekasser til opbevaring af vacciner til et ganske avanceret vaccinationsprogram. Han kunne redegøre for de forskellige temperaturintervaller, som vaccinerne skulle opbevares under. Strøm: generator eller solcelleanlæg.

Der var ret tomt på hylderne i "pharmacy", bort set fra en hel del fluer. Han afventede leverance af medicin. Jeg så etiketter på antibiotika, astmamedicin etc.

Der var et HIV-screeningsprogram for både den vordende mor og barnefaderen; dette for at kunne behandle og forebygge HIV hos den nyfødte.

Langt de fleste kvinder i landsbyen fødte med sundhedshjælp i dispensary. Kvinderne har efterhånden hørt så meget om fødselskomplikationer som følge af omskæring, at de ikke tør føde hjemme i hytterne. Kvinderne frygter problemer med trang fødselsvej. Derfor spiser de ganske sparsomt i graviditeten for at sikre fødsel af børn med lav fødselsvægt og dermed "lille størrelse."

Vi besøgte **12. februar Mero district hospital i Arusha**, som refererer til Mero district County, som igen refererer til direktiver fra regeringen. Sundhedspolitiske tiltag implementeres og superviseres. På distriktshospitalet var der afdelinger sv.t. et mindre dansk hospital, men med utilstrækkelig kapacitet. Specialister har "outreach" funktion ude i distriktet (mobile klinikker, f.eks. Øre-næse-halsspecialist eller øjenlæge). Men der er for få speciallæger til at dække behovet. Der ønskes støtte til briller og høreapparater: Donationer fra udlandet kæmkomne. Tandlægebehandling hører under sundhedstjenesten.

Sundhedsforsikring: Der er 3 assurancesystemer.

Ved et system, som gælder for offentlig ansatte, betaler en familie på op til 6 personer 30.000 tanzanianske shilling om året (ca. 90 kr.)

Børn under 5 år, gravide, mennesker med kronisk sygdom og personer over 60 år behandles gratis, men man forsøger at få +60-årige med i forsikringssystemet, hvis de har råd (solidaritet?).

Den fattige uden forsikring bliver ikke nægtet akut behandling. Betaling søges indhentet fra familien eller "social welfare" via "introduction paper" fra embedsmand i lokalområdet.

En ledende sygeplejerske gav et interessant oplæg om **"family planning"**:

Mål: at sænke fødselsraten, som i øjeblikket er en tilvækst på 3 % om året. Det er den højeste fødselsrate i verden. (2012 44 mil. indbyggere, 2020 55-60 mil. indbyggere). I gennemsnit får hver kvinde i Tanzania 5 børn (DK godt 1,5.) U-uddannede kvinder 7 børn, kvinder i "rural area" 8 børn i gennemsnit.

Aktuelt deltager ca. 30 % af kvinderne i distriktet i familieprogrammet, helst skulle også manden deltage. I programmet indgår undersøgelse af gravide kvinder med bl.a. screening for malaria, HIV, blodtype, indvoldsorm, foruden undervisning i kost og spædbørnepleje.

I Meru-distriktet 2019: 6 ud af 7000 kvinder døde i forbindelse med fødslen. Årsag: 3 pga. blødning, 1 svangerskabsforgiftning, 2 blodpropper i lungerne. Prævention er gratis, men svært at acceptere for mænd. Ofte svigter opfølgning.

Torsdag den 13. februar.

Safari til Tarangire (Vortesvinsfloden) National Park.

Afgang 8.30 efter morgenmad i to Range Rover (Bente, Lisbeth, Conny og Johs. i samme bil). Chaufføren Mike fortæller om kultur mm, mens vi kører gennem Arusha. Første stop er en stor, flot kunsthåndværkerbutik, hvor vi også kan låne toiletter. Så kører vi ind i Nationalparken.

Vi så mange vilde dyr allerede fra starten af turen – impalaer, studser, vortesvin, elefanter og en stor giraf. Picnic blev holdt ved floden i selskab med nogle frække aber, der forsøgte at stjæle maden og andre "Mzunguer," der også holdt picnic.

Efter mange spændende oplevelser, sluttede dagen desværre alt for hurtigt, da vi skulle køre en længere tur til vores Lodge – Country Lodge – i Karatu. Vi overnattede på en dejlig luksuriøs lodge med superhurtigt internet, vand i bruseren og lækker middag.

Fredag den 14. februar.

Safari i Ngorongoro Krater National Park.

Tidlig afgang fra Lodgen mod Ngorongoro Nationalpark. I dag byttede vi biler og chauffører. Første stop er op på kraterkanten 3200 meter over havet, en blæsende og kølig oplevelse.

Fantastisk udsigt ned over krateret med masser af dyreflokke på sletten nede i bunden.

Så startede nedkørslen til kratersletten. Vi så masser af dyr og fugleliv – flokke med zebraer, gnuer, forskellige hjorte, dovne løver i horisonten, flodheste og et par hyæner.

Det var en uforglemmelig og storslået oplevelse. Der var stor frodighed, og det virkede som om, dyrene trivedes. Vores chauffør forsøgte at finde næsehorn, som var et af de store dyr, vi også gerne ville se, men det lykkedes desværre ikke. Vi havde picnic i følgeskab af en smuk blå fugl, som også var interesseret i vores madpakker. Vi kunne sagtens have brugt en dag mere på at se på dyr- og fugleliv, men det må blive næste gang.

Dagens mest dramatiske oplevelse havde vi, da vores chauffør kørte fast i et "hullet mudderbad" og ikke kunne komme fri ved egen hjælp. Vi havnede i en 45-graders vinkel - efter Connys øjemål. Vi fik hjælp af vores anden chauffør og bil, som efter nogen tid fik trukket os fri, så vi kunne fortsætte. Det var et stort tilløbsstykke for nationalparkens øvrige gæster og chauffører.

Vi starter på en længere hjemkørsel ved at køre op ad krateret på en i starten god stenbelagt vej, som senere udvikler sig til en mørbankende tur – eller var det bare jeepen?

Vi nåede hjem til Vijiji Lodge til dinner om aftenen – og så på hovedet i seng.

Søndag den 16. februar.

Landbrugsprojekt.

Bernard, som er forstuddannet, fortalte om SCAPA, et 10 årsprojekt fra 1989, som videreføres af flere. Bl.a. den landmand vi besøgte sydvest for Arusha.

SCAPA= Soil Conservation Agroforest Project Arusha.
Mål:

1. Forhindre erosion af jord via terrassering af landbrugsarealet, samt øge gødning.
2. Modvirke "de-foresting" (overhugst af træer)
3. Modvirke overgræsning.

Efter 2-3 år i projektet kunne vores landmand se resultater. Et af idéerne var at opfordre landmænd til at holde kvæg samlet og indhegnet, så dyrenes møg kunne indsamles til gødskning. Der blev plantet træer i terrasserne for at holde på jorden med græs imellem til dyrefoder.

Det var svært at overbevise de lokale om nytten, men gode eksempler kunne overbevise støttet af de lokale landbrugs konsulenter. Projektet blev efterhånden støttet af regeringen. Konsulentbistand blev suppleret med særligt egnede frø til udsæd.

udover geder, får og køer: han havde gæs, grise og "stingless bees".

Særlig finurligt var et biogasanlæg baseret på møg fra husdyrene. Det gav gas til komfuret i samlet 5 timer daglig.

SIDA-projekt: målet er at mindske kvinders tidsforbrug i forhold til at hente vand over lange afstande. Der bliver bygget tanke til opsamling af vand i regntiden. Vandet bliver brugt til husholdning, tøjvask, vanding af husdyr.

Vores entusiastiske landmand anvender sin farm som træningscenter og et eksempel for omgivelserne.

Han rådgiver og støtter lokale fattige i opbygning af vandtanke, toiletter etc.

Selv tjener han ekstra ved at udvide dyreholdet

Tanzania Educational Support www.tesdenmark.com tesdenmark@hotmail.com

Mandag den 17. februar og tirsdag den 18. februar.

Sidste dag og hjemrejse. Asante sana. Safari njema.

Formiddagen var fri til afslapning og pakning. Gruppen tog afsted mod Kilimanjaro Airport omk. kl. 14.30 efter en begivenhedsrig tur i selskab med mange gode og søde mennesker.